

# La recerca: una eina clau en la lluita contra les violències masclistes



Generalitat de Catalunya  
Departament  
d'Interior

30 de novembre de 2023

De 9 a 14 hores

Sala d'actes del Departament d'Interior

## Les violències masclistes al context universitari



Barbara Biglia (URV)

[Barbara.Biglia@urv.cat](mailto:Barbara.Biglia@urv.cat)

gredi

SIMR  
Seminari Interdisciplinari  
de Metodologia  
de Recerca Feminista



# Investigació acció i Investigació activista feminista

Irene Colell i  
Edurne Jimenez  
(2022)

# Antecedents



# GAP WORK

against gender-related violence



## Capacitant i apoderant per a la prevenció de les violències de gènere en joves



Agència Catalana de la Joventut (ACJ)

Departament d'Ensenyament

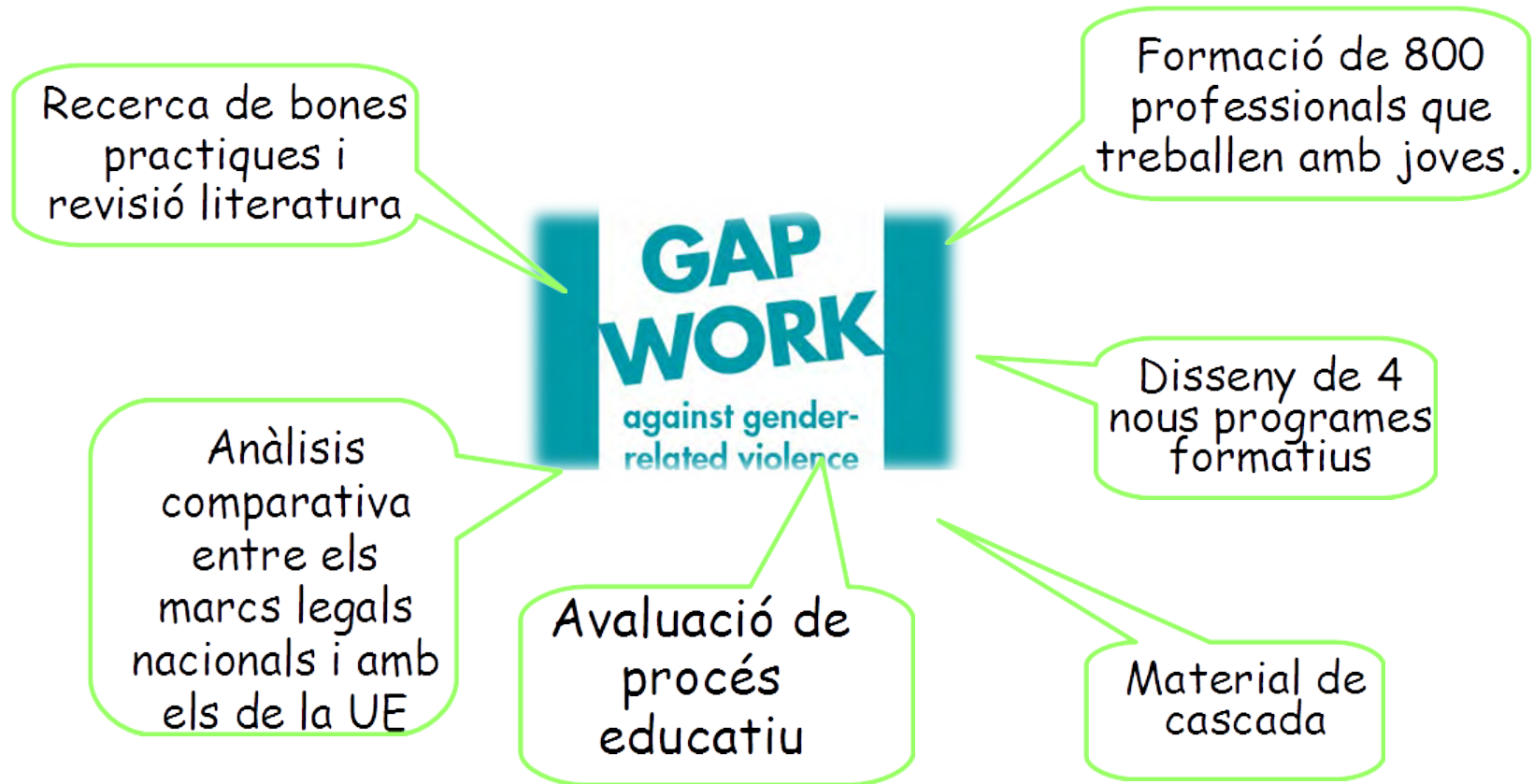


About Young People



Leading education and social research  
Institute of Education  
University of London

# Investigació-acció europea



# .... Ampliant sensibilitats en formadores (200)



## A NIVEL PERSONAL

- «Creo que me ha permitido ver el machismo como algo muy arraigado en la sociedad y cómo la gente como yo, que somos sensibles a este tema y hemos intentado cambiar, continuamos con algunas sombras escondidas»
- «El curso me ha hecho consciente de muchos temas relacionados con el género y la violencia que antes no conocía»

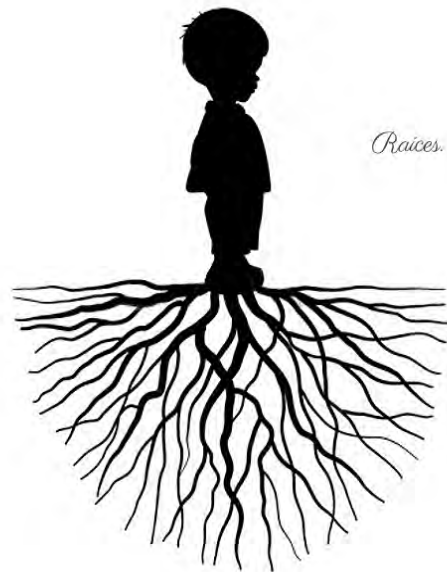
## A NIVEL PROFESIONAL

- «Antes del curso no me sentía capaz de hablar con padres sobre este tema, pero ahora me veo con confianza para utilizar los materiales y creo que lo haré»
- «A nivel profesional vas con más cuidado con los niñas [...] eres más sensible a las historias violentas o con niñas que tienen problemas con su identidad sexual»

ÀMBIT D'EDUCACIÓ FORMAL		ÀMBIT DE JOVENTUT I EDUCACIÓ NO FORMAL		ALTRES	
Professorat de cicles formatius de grau superior	19%	Tècniques de joventut.	22%	Estudiants, persones a l'atur i altres perfils.	8%
Infermeres del programa <i>Salut i Escola</i> .	18%	Educadores juvenils.	9%	Prof. de serveis d'atenció a les dones i de salut.	7%
Tècniques d'integració social.	8%	Informadores i altres professionals de joventut.	7%		

# Com produir un canvi?

- Posar-se en joc i qüestionar-se
- Partir d'una mateixa sense mirar-se el melic (ni universalitzar els nostres valors)
- No esperar-se “receptes”



*<<Creemos que donde más ha influido la formación es a nivel de sensibilidad, de percepción de las violencias y su magnitud, de desmontar falsas creencias, de motivar para el cambio. Ahora tenemos profesionales con conciencia y ganas de intervenir, y es un gran logro de esta formación>>*






# Enmarcant les violències masclistes i sexuals a la universitat



# El profesor Dionisio Ollero, suspendido tres meses de empleo por dirigir expresiones soeces al alumnado



FRANCISCO MERCADO 

Madrid · 1 AGO 1988

Dionisio Ollero, de 59 años, profesor titular de latín de la facultad de Filología de la universidad Complutense, ha sido sancionado con tres meses de suspensión de funciones, con la consiguiente pérdida de haberes. La resolución del rector Gustavo Villapalos -recurrible- le considera autor de una falta grave: dirigía a sus alumnas "expresiones que han podido denotar una minusvaloración de la condición femenina y, por tanto, una ofensa".

## MÁS INFORMACIÓN

Lenguaje poco académico

Además, este filólogo "ha pronunciado expresiones vulgares y soeces que, pronunciadas por un profesor universitario y en un aula, adquieren una relevancia insospechada". Se desestiman, en cambio, las acusaciones de discriminaciones sexistas, adoctrinamiento político y abuso de autoridad, negligencia docente y acoso o abuso sexual. Es la primera sanción impuesta en esta universidad por excesos verbales. "Ni un sólo testimonio permite constatar la realidad de la práctica. ni una sola vez. de un



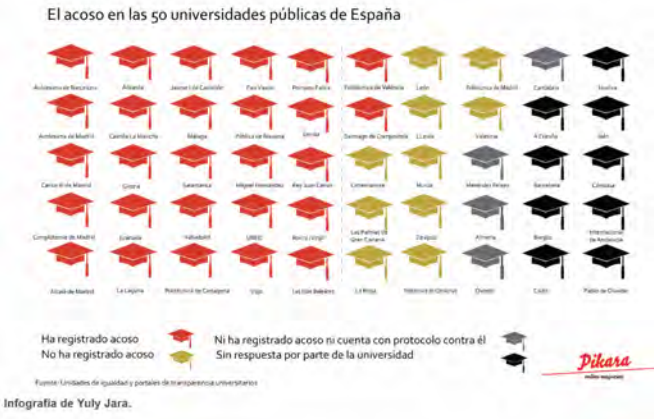
*Elephant In The Room*  
Leah Saulnier

# Alguns aprendentatjes de les recerques en ES

Molt poques dades.

Més de la meitat de entrevistades han sofert assetjament i abusos sexuals

Durant la època universitària (Feltes et all., 2012).



Es molt difícil identificar les violències sexuals per part d'un superior. (Igareda, Bodelón 2014)

*Hi ha una desconfiança cap a les universitats en casos de violència (Luxán, 2017)*

UPV/EUH students (%)	Women	Men
I wouldn't tell anybody	2	4
A friend/friends	71	61
Father/mother	48	47
Other family member	7	5
A teacher I trust	12	18
Other university staff member I trust	2	2
Equality commission	9	15
Other university service	6	6

# Violències de gènere

totes aquelles violències que tenen el seu origen en una visió estereotipada dels gèneres i en les relacions de poder que aquesta comporta o en què es basen

## Violències sexuals

Tots aquells casos en què s'atempta contra la nostra llibertat sexual o que, mitjançant la nostra sexualitat s'atempta contra la nostra llibertat com a subjectes.

- obligant-nos a participar en actes sexuals / sexualitzats;
- Castigant l'expressió pública de les nostres preferències sexuals i de mostres de desig i afecte
- Sexualizant-nos i objectivant-nos contra de la nostra voluntat
- Controlant-o amenaçant-nos

# Alguns elements claus

La violència afecta a tots els agents de la comunitat universitària (inclòs el personal docent i investigador, així com l'administració i el servei), però les universitats acaben de començar a reconèixer la violència entre estudiants.



**Les violències de gènere són una expressió de (manca) de poder i una forma (social) per governar les dones i altres subjectes no normatius**

# Institucions.....



Vicis específics  
d'un microsistema  
hereus dels  
problemes d'un  
macrosistema

- Relacions de poder
- Sistema feudal i pseudofamiliarista
- Neoliberalisme: eficàcia, eficiència i mercat. Els subjectes com a clients i empleats.
- Defensa corporativa
- El sistema burocràtic i la practica de les 'pilotes fora'
- El políticament correcte i les mesures de mínims com a resposta a pressions legals

# Els projectes

USVreact

UNIVERSITIES SUPPORTING VICTIMS OF  
SEXUAL VIOLENCE





**USVreact**  
UNIVERSITIES SUPPORTING VICTIMS OF  
SEXUAL VIOLENCE

Co-funded by  
the Daphne III Programme  
of the European Union

# Suport a les víctimes de les violències sexuals en el context universitari:

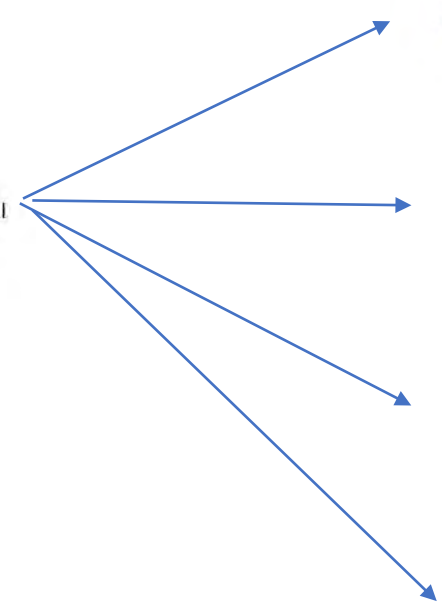
## Creant models estables de formació

### Socis Recerca

### Universitats catalanes associades



UNIVERSITAT DE  
BARCELONA

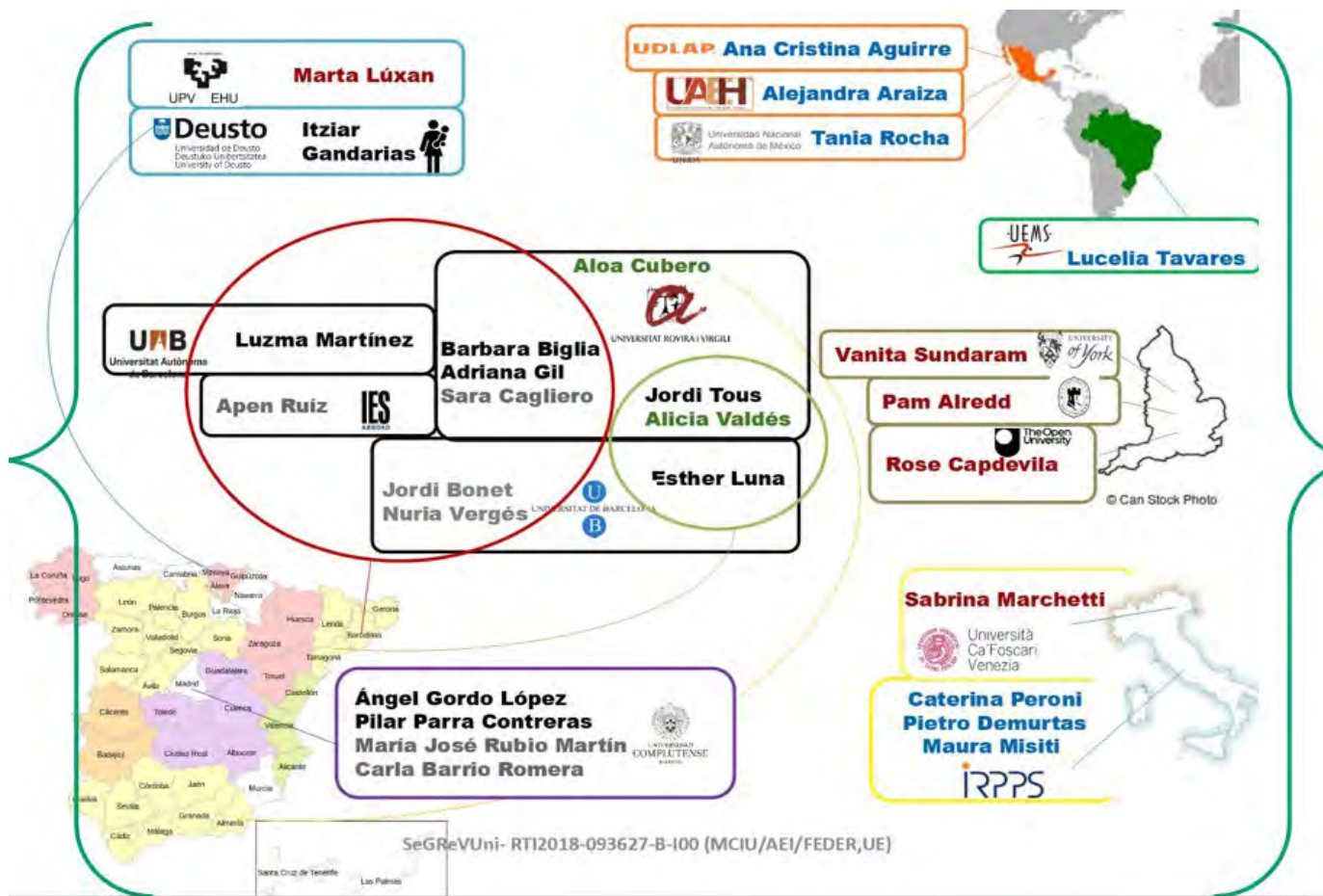








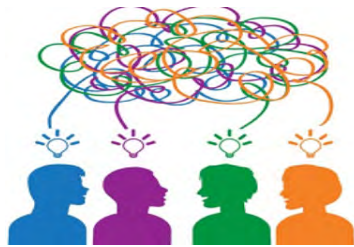
# VISIBILIZAR Y DIMENSIONAR LAS VIOLENCIAS SEXUALES Y DE GÉNERO EN LAS UNIVERSIDADES





# Per què i com el disseny d'un instrument de mesura?

- Què estan mesurant els qüestionaris?
- Com s'ha implicat en les definicions les comunitats universitàries?



**From collective  
narratives and debates  
to not discriminatory  
way of measuring**





## ***Aprenem juntes: respostes a les violències sexuals i de gènere a universitats catalanes i mexicanes***

Identificar col·laborativament amb la comunitat universitària les fortaleeses i febleses dels marcs normatius, els instruments d'actuació i les estratègies de sensibilització per a fer front a les situacions de VSdG.



**ICIP**

INSTITUT  
CATALÀ  
INTERNACIONAL  
PER LA PAU



UNIVERSITAT  
ROVIRA I VIRGILI





# Criteris de bones pràctiques de campanyes



<b>INNOVACIÓ</b>	<b>Innovació en la visió de les violències sexuals i de gènere</b>
<b>EFICÀCIA</b>	<b>Estratègies de comunicació efectives</b>
<b>SOSTENIBILITAT</b>	<b>Estratègies col·laboratives i orientació col·lectiva</b>
<b>REPLICABILITAT</b>	<b>Difractibilidad</b>



# *Transversalitzant la sensibilitat cap a les violències de gènere i sexuals a la universitat a través de la pràctica del Photovoice*

[http://www.segrevuni.eu/photovoice\\_segrev/](http://www.segrevuni.eu/photovoice_segrev/)

<b>Spanish</b>	Barbara Biglia	U. Rovira i Virgili	Education
	Aloe Cubero		
	Sara Cagliero		Linguistic
	Inés García		
	Jordi Bonet i Martí	U. de Barcelona	Sociology
	Dolores Pulido		Arts
	Esther Luna		Education
	Elena Fraj		Arts
	Rocío Garrido	U. de Sevilla	Psychology
	María José Rubio	U. Complutense Madrid	Social Work
	Merixell Bacardit	Ribalta High School	
	Mila Amurrio	U. País Vasco	Sociology
	Apen Ruíz	U. Internacional de Catalunya	Archaeology
	<b>International</b>	Beatriz Soria	UNCuyo (Argentina)
Alejandra Araiza		UAEH (Mexico)	Communication
Mindy Blaise		ECU (Australia)	Education
Joe Pollitt			
Emily Gray		RMIT (Australia)	

FINANCIADO POR



Ref. 2020 INDOV 00003

Crear un material validat internacionalment que permeti introduir les violències sexuals i de gènere (VSdG) com a part del currículum acadèmic a les universitats i fer-ho mitjançant una metodologia pedagògica feminista i innovadora: el photovoice.

Així, la nostra proposta de l'ús de photovoice a la pràctica docent cerca tenir un efecte transformador, contribuint a la sensibilització en VSdG, tant en professorat com en estudiantat i complexizar la visió que tenim de les VSdG



**GENDER-RELATED VIOLENCES AT UNIVERSITIES**



**TEACHING AND DISSEMINATION MATERIALS**



**DIFFRACTION**



# Resultats /Impactes



# **Contribuir a la reconceptualització col·lectiva de la SGRV (en universitats) des d'una perspectiva feminista interseccional**

Elizabeth Cole noted over a decade ago (2009), “considering groups that have traditionally been overlooked may lead researchers to hypothesize about different predictors” (p. 173).

...and I will add solution practices and  
politics



# Augmentar la consciència del problema i generar debat científic

**SeGREVUni URV**  
@segrevuniur4303 · 122 subscriptores · 46 vídeos  
Visibilizing and measuring the scale and scope of sexual and gender-related violence in uni...  
segrevuni.eu y 2 enlaces más  
Suscribirse

Inicio Vídeos Listas Comunidad

Más recientes Populares Más antiguos

- Aproximación interdisciplinar a la cultura de la violación Alicia Valdés**  
640 visualizaciones · hace 2 años
- Formación Píldora Photovoice. Aloe Cubero Pajares**  
429 visualizaciones · hace 2 años
- Investigación activista feminista en educació, a càrrec de Barbara Biglia**  
278 visualizaciones · hace 3 años
- Hilar fino: Reflexiones, debates, dilemas y desafíos en investigaciones feministas.**  
141 visualizaciones · hace 1 año
- Ficciones y fricciones en las respuestas institucionales en la violencia de género**  
100 visualizaciones · hace 2 años
- El espejismo de la igualdad de género en las investigaciones**  
97 visualizaciones · hace 1 año
- «Investigar confinadas: retos y propuestas feministas a partir de la experiencia del SeGREVUni»**  
95 visualizaciones · hace 3 años
- Barbara Biglia «Sistematización de experiencias colectivas para la...»**  
95 visualizaciones · hace 3 años
- La investigación feminista más allá de la academia.**  
2:02:41
- Violencias de Género en las universidades y violación de los Derechos Humanos: análisis interseccional feminista desde el SeGREVUni**  
2:02:29
- Respuestas Políticas de las universidades: Análisis y recomendaciones.**  
2:02:08
- PhV\_SeGREV project: Analyzing previous photovoice experiences**  
16:59

**Il Jornada de Innovació en la Intervenció Social y Educativa: Los Derechos Humanos en el centro de la atención**

**Violencias de Género en las universidades y violación de los Derechos Humanos: análisis interseccional feminista desde el SeGREVUni**  
Barbara Biglia barbara.biglia@urv.cat

**JORNADA DE DEBATE SOBRE ACOSO SEXUAL Y SEXISTA EN EL ÁMBITO UNIVERSITARIO**

**Same roots, different experience: Visibilizing and measuring intersectional effects on Gender-Related Violence within the neoliberal university.**  
Barbara Biglia (URV)  
Itziar Gandarias Goikoetxea (Deusto)  
Pilar Parra Contreras (UCM)  
Luz Martinez (IAB)

**2 TALLERA / TALLER**  
Testuinguru zientifikoetako giro toxikoa garbitzeko tresnak: sexu-jazarpenaren eta genero-identitatearen normalizazioaren aurka. Herramientas para limpiar el aire tóxico de los contextos científicos a partir de la normalización de acoso sexual y violencia de género.

**ACTE EN MOTIU DE LA DIADA CONTRA LA VIOLÈNCIA MASCLISTA**

**«Violències sexuals i LGTBIQ+ fòbiques en el context de recerca a les universitats: una lectura geolocal»**  
A càrrec de la dra. Sara Cagliero (Universitat Rovira Virgili)

Divendres, 24 de novembre de 2023, de 12.00 h – 14.00 h  
Sala de Juntes de la Facultat de Lletres

# Visibilitzar el aire tòxic



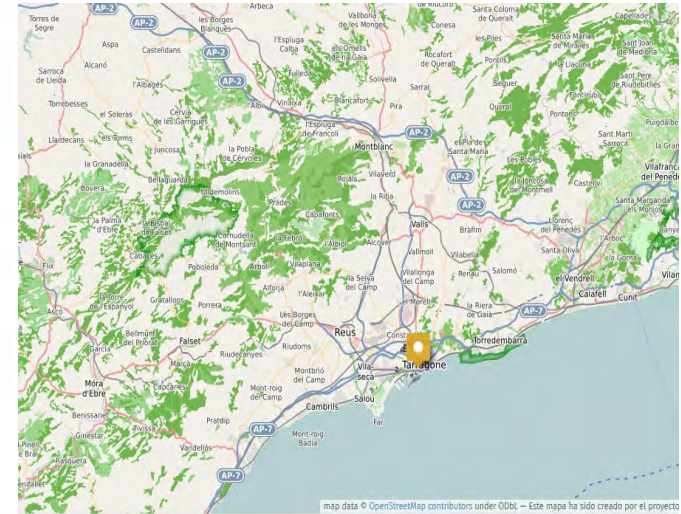
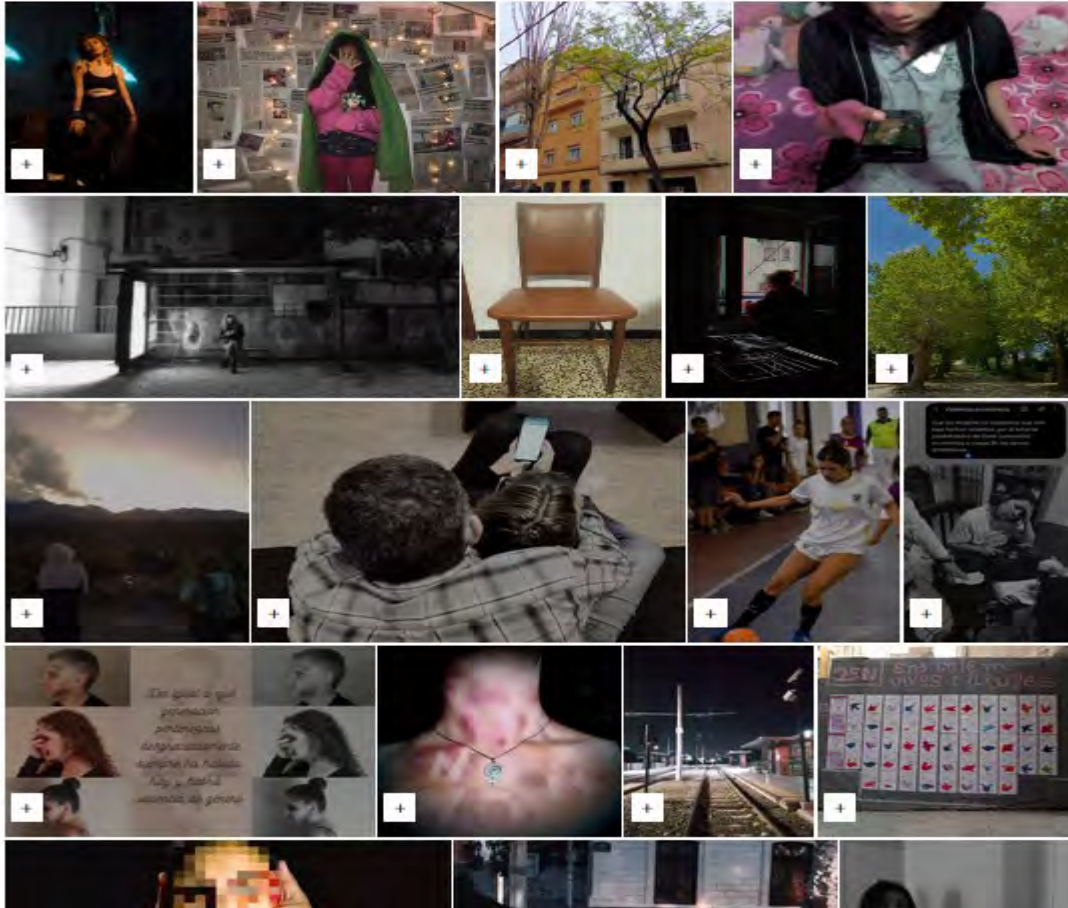
## *Frecuencia Violencia Género*

	(%) EST	(%) PDI
<u>Igual</u>	41.1	52.8
<u>Menos frecuentemente</u>	36.3	37.6
<u>Más frecuentemente</u>	3.6	1.6
<u>No ocurren</u>	4.8	0.0
<u>No lo sé</u>	14.3	8.0

En tu opinión, ¿con qué frecuencia las violencias de género se dan en las universidades y/o entre sus miembros en comparación con el resto de la sociedad?

## Exposició virtual

Aquestes fotografies són alguns dels resultats dels processos de photovoice que duem a terme mitjançant experiències COIL en el marc del projecte. Les estudiants van reflexionar sobre les Violències de Gènere i van fer fotonarratives basant-se en les seves reflexions (les trobaras al símbol + de cada imatge)



<http://u.osmfr.org/m/122665/>

<http://www.innovaciondocentegenero.eu/photovoice/ca/exposicio-virtual/>

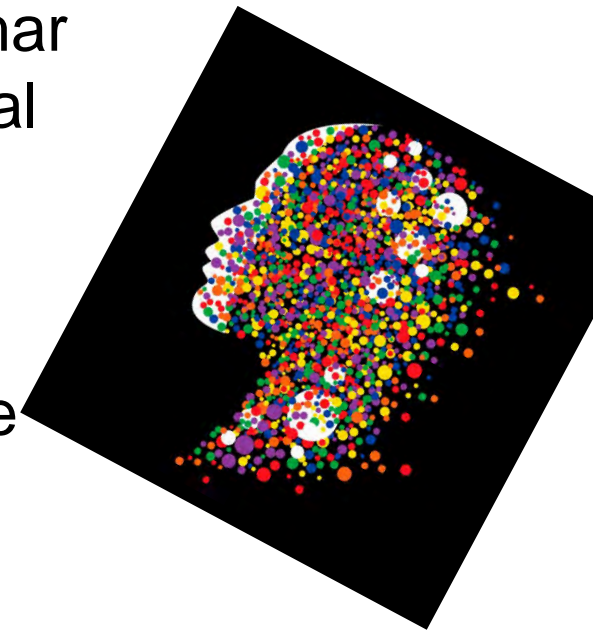
# **Reconèixer les responsabilitats de la institució en lloc de psicologitzar (a través de la resiliència)**

Els discursos de resiliència mostren la fe en el fracàs del sistema i neguen la responsabilitat delegació de la responsabilitat als subjectes (Joseph, 2016)



# **Desenvolupar dinàmiques formatives per facilitar processos col·lectius de transformació cultural**

- Informacions, nocions i dades són elements valuosos però no suficients per transformar una manera d'entendre la realitat a la qual hem estat socialitzades
- La formació ha de desestabilitzar aprenentatjes previs entrant en contacte amb els subjectes en primera persona
- La difícil balança: cal aconseguir-lo en el marc de processos col·lectius formatius **no terapèutics**



Trained by	URV	UAB	UVIC	UPF	TOTAL
URV	65	11	7	14	<b>97</b>
<i>For trainers</i>	7	11	7	6	<b>31</b>
Partner		29	11	10	<b>50</b>
<b>TOTAL</b>	<b>65</b>	<b>40</b>	<b>18</b>	<b>24</b>	<b>147</b>



## Postgrau de Polítiques d'Igualtat de Gènere a la Gestió Pública, de l'IEDG i la UB

**CONSTRUYENDO IGUALDAD  
DESDE LOS LUGARES DE RESPONSABILIDAD DE LA  
UNIVERSIDAD DE SEVILLA**

Un total de **58 estudiants** de 6 cursos, matriculats en 3 països, van participar directament en tota l'experiència educativa, mentre que aproximadament **250 van participar en un únic procés de sensibilització** (detalls en les taules 1 i 2).



D'altra banda, **18 professors** universitaris d'11 universitats de 4 països van participar directament en molts aspectes del procés educatiu i/o avaluatiu (vegeu la taula 1, que també inclou les inicials utilitzades en el text), i altres **20** van participar en el procés de sensibilització i detecció de necessitats.

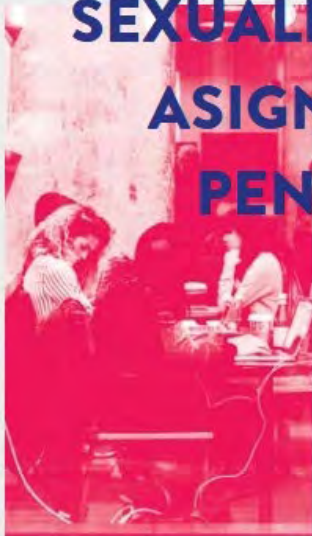


# Guies pedagogiques



GUÍA PARA  
AFRONTAR LAS  
VIOLENCIAS  
SEXUALES EN LAS  
UNIVERSIDADES.

## VIOLENCIAS SEXUALES: UNA ASIGNATURA PENDIENTE



MARTA LUXÁN SERRANO, BARBARA BIGLIA Y JOKIN AZPIAZU CARBALLO (EDS.)

**Abordar les violències  
de gènere a la universitat  
a través de la fotoveu**

**Addressing gender related  
violence at university  
through photovoice**

**Abordar las violencias  
de género en la universidad  
a través de la fotovoz**

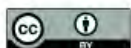
Barbara Biglia  
Aloe Cubero Pajares

PUBLICACIONS UNIVERSITAT ROVIRA I VIRGILI

# Eines metodològiques

- Dues enquestes dissenyades a través d'un procés col·laboratiu dins del projecte SeGReVUni, una per a tota la comunitat i una altra per a “supervivents” i els seus espectadors més propers, poden ser útils per superar aquest límit.

Common data base record of fact



ARTÍCULOS

**Política y Sociedad**

ISSN-e: 1988-3129

<https://dx.doi.org/10.5209/poso.75990>



EDICIONES  
COMPLUTENSE

Evaluación feminista de formaciones en violencias de género: una propuesta situada

Barbara Biglia<sup>1</sup>, Marta Luxán Serrano<sup>2</sup>, Edurne Jiménez Pérez<sup>3</sup>

# Repensant polítiques



## ENDING GENDER-BASED VIOLENCE IN ACADEMIA

TOWARD GENDER-EQUAL, SAFE AND INCLUSIVE RESEARCH AND HIGHER EDUCATION

24 – 25 November 2022  
Prague, Czech Republic

EU2022.CZ

## Towards a non-depoliticizing intersectional approach to SeGREV in universities

Barbara Biglia (URV)

Roundtable: Gender-based violence and epistemic injustices



Founded by



RTI2018-093627-B-I00



UNIVERSITAT DE  
BARCELONA



UNIVERSITAT DE VIC  
UNIVERSITAT CENTRAL  
DE CATALUNYA

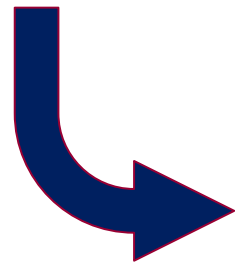


UNIVERSITAT  
DE VALÈNCIA



Generalitat  
de Catalunya

# Shifting the focus to the “survivor’s differential needings” (victim support)



## Politics of care

Sara Cagliero (2020)



**.. cura sotmet més encara a les dones a la intervenció, el control i la violència de l'estat... La cura, tanmateix funciona com a força galvanitzadora de l'acció col·lectiva. ... La cura és una espasa de doble tall de dominació i resistència. La cura és una política d'esdevenir.** (Emejulu, Bassel, 2018: 117)



# Moltes gracies

Barbara Biglia (URV)  
[barbara.biglia@urv.cat](mailto:barbara.biglia@urv.cat)